

95. Sollentuna kyrka.

Pl. 60.

Litteratur: E. Brate, Anteckningar 1903; N. Göransson och M. Svensén, Vår hemsocken Sollentuna (1931), s. 40.
Äldre avbildning: Brate (ATA).

Högra övre delen av en runsten; den anträffades vid kyrkans reparation 1902 sittande i södra väggen på insidan nere vid golvet, ungefär mitt emot U 94. Den togs ut och står nu på östra kyrkogårdsmuren i närheten av U 94.

Granit. Höjd 0,65 m., bredd 0,45 m. Stenen har varit ristad även på baksidan. De båda sidorna konvergera, och stenens ena smalsida har därför varit mindre än den andra.

Inskrift:

A. Framsidan:

... in + pinsa + iftiṛ ... ant hans
5 10 15

... [stæ] in þennsa æftiṛ ... and hans

»... denna sten efter ... hans ande.»

B. Baksidan:

partunki
20 25

Till läsningen: Av 8 i finns endast nedre delen i behåll; kan ha varit stunget. Av 12 r finns blott nedre delen av v. bst. Av 20 p är endast en del av bst bevarad. — Brate: 26 »an-tagligen m».

Brate förmodar, att 20—27 partunki, eller som han vill läsa partunmi, innehåller slutet av namnet Sollentuna i dat. pl., följt av prep. i.

96. Edsberg, Sollentuna sn.

Pl. 60.

Litteratur: B 141, L 392. Joh. Bureus, F a 6 s. 194 n:r 144 (lib. 5, Rhezelius), F a 5 n:r 365, F a 1 s. 82; M. Aschaneus, F b 18 s. 41 f.; Ransakningarna 1667—84; Joh. Peringskiöld, Monumenta 3, bl. 259; N. Göransson och M. Svensén, Vår hemsocken Sollentuna (1931), s. 42; UFT h. 2 (1872), s. 59; handlingar i ATA år 1926.

Äldre avbildningar: Aschaneus, teckning a. a.; Leitz och Hadorph, träsnitt (i Peringskiölds Monumenta och B 141).

Aschaneus har följande uppgifter: »Widh Eests backa, nordan för Kroghen, versus meridiem, finns thenna R-steen. Nu 1637 vprest af Henrich Oloffson proviantz mäster och tilsaman fogat hulken förr låg nederfallen.» Bureus (F a 6) anger runstenens plats »widh Est Backa» (F a 5: »Estbackan»), vilket uppenbarligen återgår på Aschaneus. I Ransakningarna omtalas endast »en orijtdad opreest Steen», d. v. s. en bautasten utan runor, vid Edsbacka krog; om denna har även Celsius (Svenska runstenar 2, s. 289) en anteckning. Emellertid ha Hadorph och Leitz funnit runstenen och avbildat den. Peringskiöld: »Edsbacka». Platsen finnes angiven på en karta över Edsberg från 1715 (A 95 Sollentuna 4² i Lantmäteriarkivet). Den kan tämligen noga bestämmas till omkring 10 m. NÖ om vägskalet mellan landsvägen Stockholm—Uppsala och vägen till Edsbergs gård. Stenens topp var redan i början av 1600 talet avslagen, liksom ett stycke utefter vänstra sidan, och inskriften är därför hos Aschaneus och Bureus ofullständig. Dessutom fanns en spricka ungefär från h. sidans mitt ned mot v. hörnet. Vid Hadorphs besök

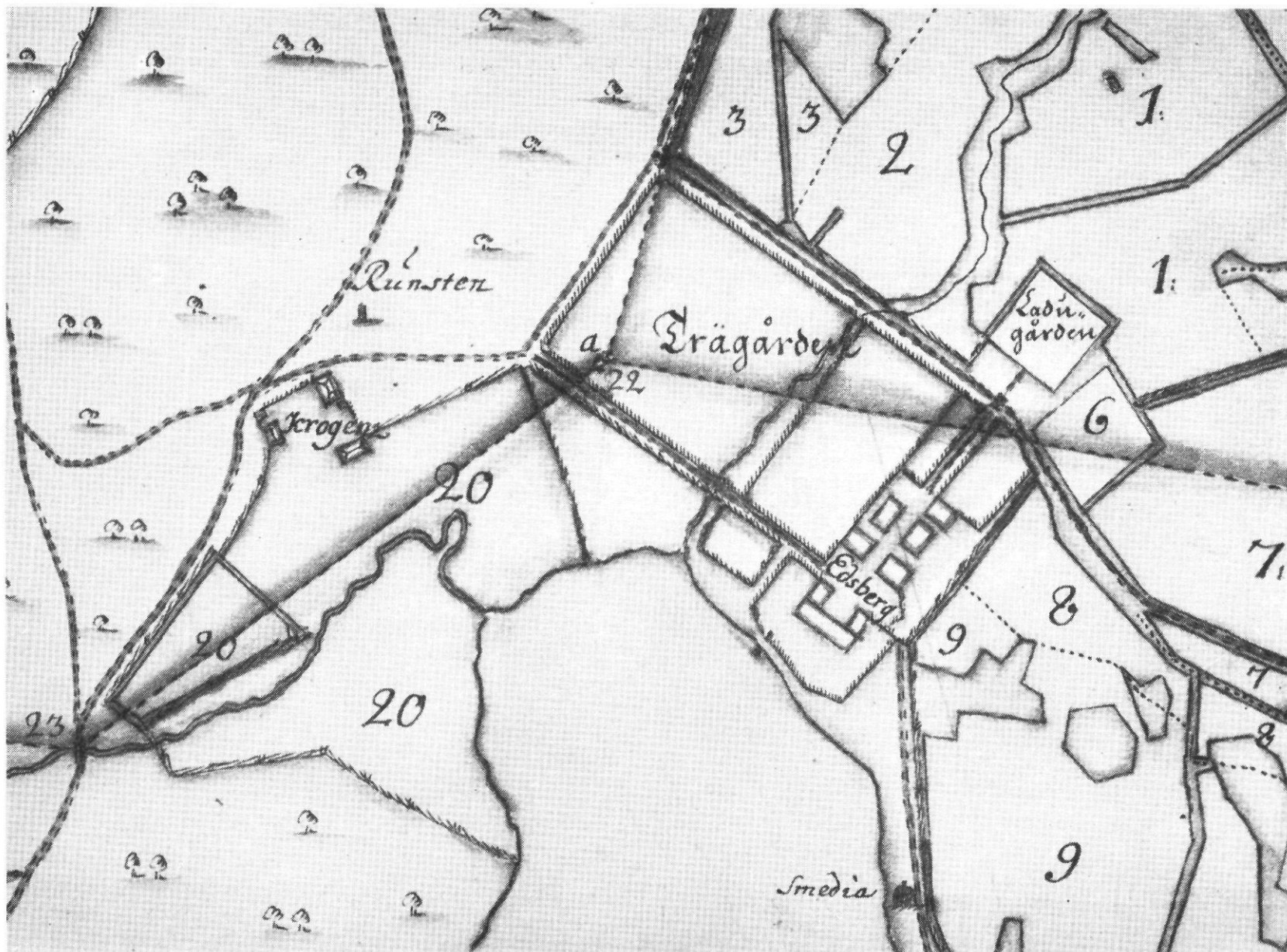

Fig. 75. Utsnitt av en karta över Edsberg 1715.

var det större mellanstycket borta, endast fotstycket, nedanför sprickan på Aschaneus' teckning, återstod.

År 1926 återfanns fotstycket av stenen omkring 400 m. SV om Edsbergs huvudbyggnad, i kantskoningen av bäcken, omedelbart intill landsvägen Stockholm—Uppsala. Fragmentet är nu uppsatt på den gräsbeväxta planen Ö om landsvägen, strax S om allén till Edsberg (se kartan i *Vår hemsocken Sollentuna*).

Grå granit. Fragmentets höjd 0,65 m., bredd 0,80 m. Ristningen har, av fragmentet att döma, varit tydlig och djupt ristad.

Inskrift (med det inom [ ] supplerat efter Aschaneus):

× hulms[⁵tain × ¹⁰auk × ¹⁵forku - r × - - - . . . ²⁵ast × ³⁰faður × ³⁵sin ×] ⁴⁰kup ⁴⁵hialbi × ant × hans ×

Holmstæinn ok Forku[ð]r × . . . [-f]ast, faður sinn. Guð hialpi and hans.

»Holmsten och Forkunn . . . -fast, sin fader. Gud hjälpe hans ande.»

Till läsningen: Alla runorna på det bevarade stycket äro fullt säkra. Av 33 **k** finns endast bst i behåll. Efter 35 **p** har icke funnits något sk. — Aschaneus: Av runorna 16—21 är övre delen borta; 16 **k**, 17 **u**, 19 **r** torde dock vara fullt säkra. Av runan 18 finns på teckningen

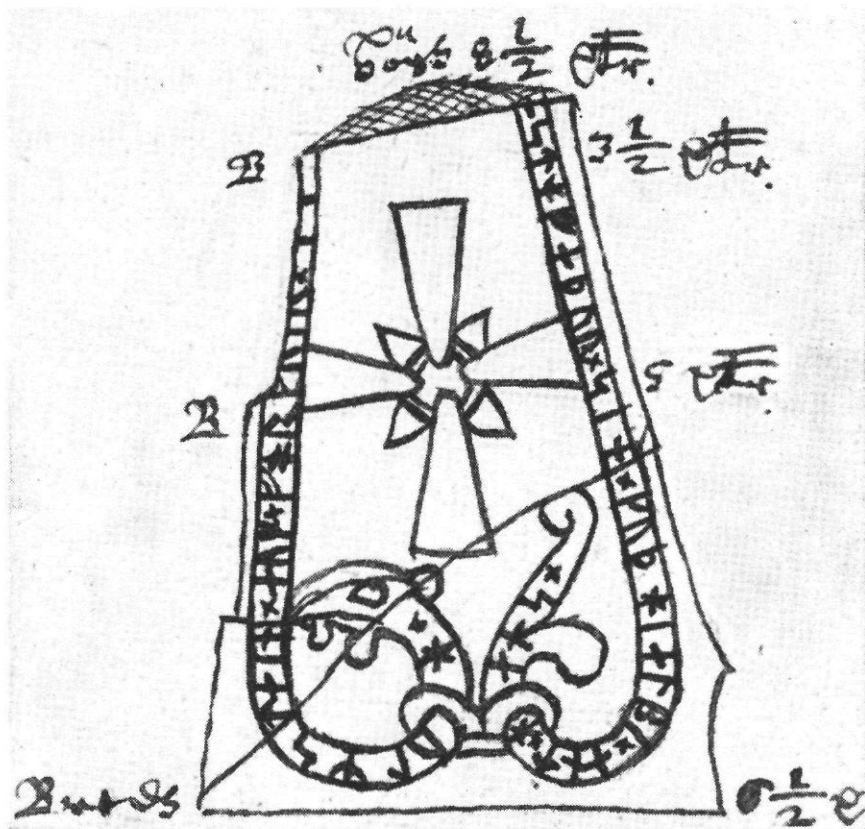

Fig. 76. U 96. Edsberg, Sollentuna sn. Efter teckning av Aschaneus.

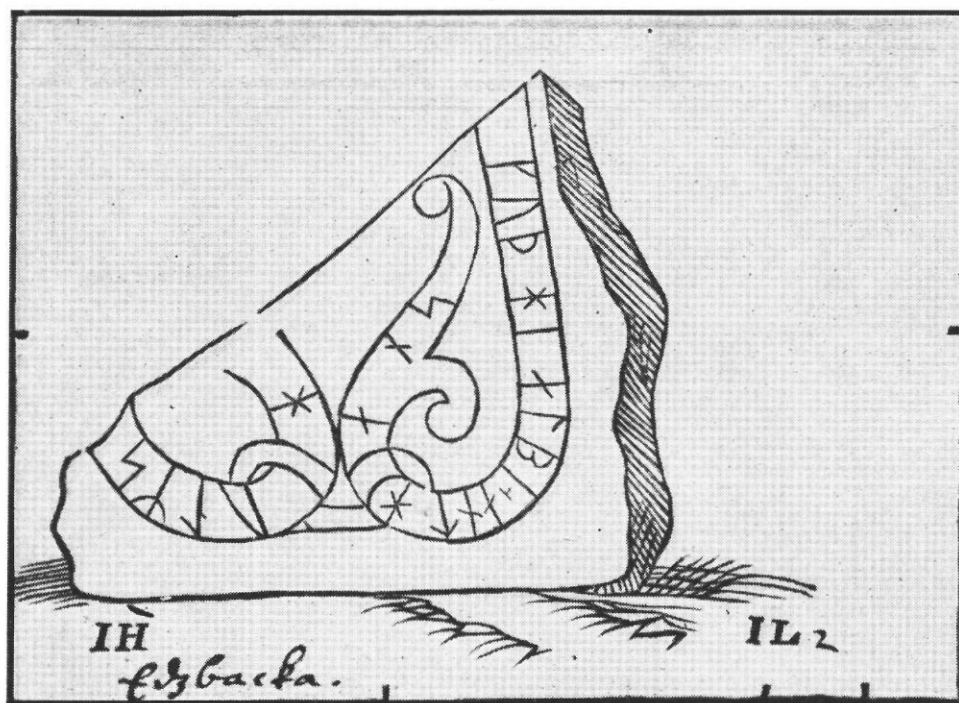

Fig. 77. U 96. Edsberg, Sollentuna sn. Efter B 141.

endast nedre delen av en hst; Aschaneus återger den i sin text som **n** (liksom han återger 20—21 som **li**, ehuru han givetvis icke har sett någon bst av **l**). — På Leitz' träsnitt saknas de flesta skiljetecknen.

Om namnet *Forkuör* se U 14. 22—24 **ast** är utan tvivel slutet av ett namn på *-fastr*, kanske *Holmfastr*, eftersom sonen heter *Holmstæinn*. Aschaneus tror, att faderns namn varit Est och att det sålunda är fullständigt bevarat. Detta Est ingår, menar han, i ortnamnet Edsbacka, på hans tid tydligen uttalat Essbacka. »Nota, aff thätta Nampnet Est kallas rummet Estbacka, där Est bodde och begrofs.»